

Miljøverndepartementet
pb.8013 Dep

0030 OSLO

Vår ref.: 07/3087-5 4843/08

Deres ref.:

Arknr.: 234

Dato: 13.03.2008

**HØRINGSUTTALELSE TIL RIKSPOLITISKE RETNINGSLINJER
FOR UNIVERSELL UTFORMING**

Høringsuttalelsen ble vedtatt i utvalg for miljø og samfunn i sak 8/08 5.mars 2008.
Samlet saksframstilling over sendes departementet.
Vedtaket står på side 5.

Med hilsen

Liv Marit Bølset
rådgiver

Saksbehandler: Liv Marit Bølset, tlf. 64 87 86 55

Samlet saksframstilling

Arkivsak: 07/3087-4
Arknr.: 234

Saksbehandler: Liv Marit Bølset

BEHANDLING:

Utvalg for samfunn og miljø

SAKNR.

8/08

DATO

05.03.2008

HØRINGSUTTALELSE - RIKSPOLITISKE RETNINGSLINJER FOR UNIVERSELL UTFORMING

Forslag til vedtak:

Ski kommunes uttalelse til retningslinje for universell utforming med de angitte presiseringer vedtas og oversendes miljøverndepartementet

Saksopplysninger:

Nåværende plan og bygningsloven revideres. Det er gitt signaler på at det settes tydeligere krav til universell utforming når ny lov foreligger.

Miljøverndepartementet har utarbeidet et utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming etter plan og bygningsloven som er sendt ut på høring.

I følgeskrivet fra Miljøverndepartementer står det: "Formålet med retningslinjen er blant annet å sikre at planleggingen bidrar til en utvikling mot et stadig mer universelt utformet samfunn. I tillegg til å angi fysiske krav som skal etterstrebes i planleggingen, inneholder retningslinjen bestemmelser om ansvarsforhold og saksbehandling. Det stilles i denne forbindelse tydelige krav til blant annet medvirkning, kartlegging og dokumentasjon.

Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming skal legges til grunn for all planlegging etter plan og bygningsloven. Etter miljøverndepartementets mening er midlertidig universell utforming i planleggingen alene ikke tilstrekkelig for å nå det nasjonale mål om at alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfulle liv. I utkastet foreslås det derfor at retningslinjen bør brukes i øvrig forvaltningsvirksomhet innen de rammer sektorlovene gir.

Miljøverndepartementet understreker at rikspolitiske retningslinjer for universell utforming vil bli sett i sammenheng med øvrig arbeid med universell utforming, herunder oppfølgingen av Syseutvalgets utredning i NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet.

Departementer opplyser videre at det vil bli foretatt en nærmere vurdering av de økonomiske konsekvensene av forslaget til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming før regjeringen tar endelig stilling til dette.

Avslutningsvis nevnes at forståelsen av begrepet universell utforming som verdibegrep for kvalitet og likeverd i samfunnsutforming er nærmere gjennomgått i miljøverndepartementets temarapport Universell utforming – begrepsavklaring, datert 26.10.2007."

Vurdering:

***"Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming"
utkast fra Miljøverndepartementet:***

1. Nasjonale mål for universell utforming

Alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfulle liv.

Universell utforming innebærer en inkluderende planlegging og utforming av produkter og omgivelser. Universell utforming legger til grunn mangfoldet av mennesker og tilstreber løsninger som kan brukes av alle.

Kommentarer:

Nasjonale mål for universell utforming bør ta med hele definisjonen av universell utforming som inkludere bygninger, omgivelser, transportmidler og produkter.

Dette er også viktig ut fra at retningslinjen foreslås brukt i øvrige forvaltningsvirksomheter innen de rammene sektorlovene gir.

2. Virkeområde og formål

Retningslinjene skal legges til grunn for all planlegging etter plan- og bygningsloven.

Retningslinjene bør brukes i øvrig forvaltningsvirksomhet innenfor de rammene sektorlovene gir.

Formålet med disse rikspolitiske retningslinjene er å:

- a) Sikre at planlegging på alle forvaltningsnivåer bidrar til en utvikling mot et stadig mer universelt utformet samfunn.*
- b) Klargjøre det offentliges ansvar for at universell utforming blir ivaretatt i planleggingen av byggeområder, utearealer og transportinfrastruktur.*
- c) Stimulere til planlegging som gir god tilgjengelighet og brukbarhet for alle, og som samtidig tilfredsstiller andre samfunnsmessige mål.*
- d) Legge særlig vekt på å ivareta hensynet til personer med nedsatt funksjonsevne.*
- e) Styrke fylkeskommunens og fylkesmannens muligheter for innspill og medvirkning.*

Kommentarer:

Henviser til punkt 2 første avsnitt:

Det er ønskelig med en presisering i første setning i innledningen til punkt 2:

"Retningslinjen skal legges til grunn for all planlegging og prosjektering etter plan og bygningsloven med tilhørende forskrifter."

Punkt 2.b:

Her foreslås det at "bygninger" erstatter "byggeområder".

"Klargjøre det offentliges ansvar for at universell utforming blir ivaretatt i planleggingen av bygninger, utearealer og transportinfrastruktur."

Punkt 2.d:

Det er ønskelig å synliggjøre at alle aldre og hele livsløpet inkluderes.

Foreslår at 2 d endres til:

"Legge særlig vekt på å ivareta hensynet til personer i alle aldre med nedsatt funksjonsevne tilpasset hele livsløpet."

3. Ansvarsforhold

Ansvar for å ivareta intensjonene og kravene i disse retningslinjene tillegges følgende instanser:

- a) Kommunen skal påse at pkt. 4 og 5 i disse retningslinjene blir ivaretatt.
- b) Fylkesmannen skal, i samråd med fylkeskommunen, gi veiledning, uttalelser og nødvendig støtte for å sikre at kommunen i sitt arbeid ivaretar pkt. 4 og 5 i disse retningslinjene. Fylkeskommunen har også ansvaret for å ivareta universell utforming i sin egen planlegging.
- c) Miljøverndepartementet har overordnet ansvar for generell oppfølging, utvikling og veiledning i forhold til disse retningslinjene. Ansvar utøves i samarbeid med andre berørte departementer.
- d) Forslagsstiller skal sørge for nødvendig medvirkning etter punkt 4 c, og at planforslaget tilfredsstillende kravene til fysisk utforming i punkt 5.

4. Krav til den kommunale planprosessen

Kommunen skal:

- a) Vurdere tilgjengelighetssituasjonen i planområdet for å ivareta universell utforming i all planlegging etter plan- og bygningsloven.
- b) Vurdere behovet for å utforme særskilte retningslinjer og/eller bestemmelser om universell utforming til den enkelte plan.
- c) Sørge for at relevante organisasjoner, brukergrupper og enkeltpersoner får anledning til å delta i planprosessen, slik at synspunkter, kunnskap og erfaringer kommer frem. Kommunalt råd for funksjonshemmede skal trekkes med som aktiv part i kommunens planarbeid.
- d) Sikre at de vurderingene som er gjort i henhold til punktene a-c dokumenteres.

Kommentarer:

Punkt 4 b.

Bestemmelser er mer forpliktende enn retningslinjer. Derfor foreslås det å endre teksten til "Vurdere behovet for å utforme særskilte bestemmelser og/eller retningslinjer om universell utforming til den enkelte plan".

Punkt 4 c:

Rådet for funksjonshemmede bør ha en mer aktiv rolle i planleggingen og det foreslås at siste del av punktet endres til:

"-Kommunalt råd for funksjonshemmede skal delta som aktiv part i kommunenes planarbeid."

5. Krav til fysisk utforming

I all planlegging skal følgende etterstrebes:

- a) I byer og tettsteder planlegges ny utbygging lokalisert til eksisterende sentra og knutepunkter i kollektivsystemet for å bedre tilgangen til aktiviteter og service. I planleggingen tas det særlig hensyn til den delen av befolkningen som har lavest mobilitet.
- b) Byggeområder planlegges utformet med tilfredsstillende atkomst til alle bygninger, og med veier og gangveier som gir god fremkommelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

c) Utearealer, herunder felles utearealer i tilknytning til boligbygning, utearealer for skoler og barnehager, fellesområder, offentlige områder m.m., planlegges utformet med tilfredsstillende atkomst for alle, og slik at områdene er brukbare og gir aktivitetsmuligheter for alle.

d) Arbeidsplasser, omsorgstilbud og boliger for grupper med behov for særlig tilrettelegging planlegges lokalisert på bakgrunn av en samlet vurdering av konsekvenser knyttet til brukbarhet, sosial inkludering, utbyggingsmønster, transport, lokalklima m.m.

e) Transportinfrastruktur planlegges utformet og tilrettelagt slik at den kan brukes av alle, i så stor utstrekning som mulig.

f) Nye og eksisterende friområder og friluftsområder planlegges utformet med tilfredsstillende atkomst for alle, og slik at områdene er brukbare og gir aktivitetsmuligheter for alle.

Kommunen skal i sin planlegging legge vekt på å skape omgivelser som gir alle mennesker gode muligheter til å orientere seg. Belastninger for personer med astma og allergi skal unngås i størst mulig grad.

Kommunen skal vurdere om det i planleggingen skal stilles andre krav enn det som fremgår av a-f som bidrar til å nå det nasjonale mål for universell utforming.

Kommentarer:

Punkt 5 b: god fremkommelighet er viktig, men i fremkommelighet er det også nødvendig med tydelig skilting. Derfor foreslås dette punkt endret til:

” Bygeområder planlegges utformet med tilfredsstillende atkomst til alle bygninger, og med veier og gangveier som gir god og tydelig fremkommelighet for personer i alle aldre med nedsatt funksjonsevne.”

6. Innsigelse og klage

Berørte statlige fagorgan, fylkeskommune og nabokommune har adgang til å fremme innsigelse der kommunale planer er i strid med rikspolitiske retningslinjer for universell utforming. Retningslinjene gir også grunnlag for å påklage enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

7. Endringer

Mindre vesentlige endringer i rikspolitiske retningslinjer for universell utforming kan foretas av departementet.

8. Ikrafttredelse

Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming trer i kraft straks.

Unntak: Punkt 3 d) trer i kraft ved ikrafttredelsen av ny plan- og bygningslov.

Konklusjon:

Den rikspolitisk retningslinjen ses på som et positivt og viktig bidrag til at planlegging med tilgjengelig for alle blir ført i riktig retning.

Forslaget til rikspolitisk retningslinje støttes samtidig som det påpekes betydningen av at retningslinjen blir så tydelige og konkret som mulig. Ski kommune har skrevet inn noen konkrete forslag til endringer. Det er viktig å presisere at alle områder som er tatt inn i definisjonen av universell utforming slik som bygninger, omgivelser, transportmidler og produkter må omfattes av retningslinjen. Videre er det ønskelig at under retningslinjens virkeområde, også vektlegger hensynet til brukbarhet for alle gjennom hele livsløpet inkludert deltagelse og utøvelse av individets egen aktivitet.

Økonomiske konsekvenser:

På nasjonalt plan er arbeidet med å vurdere kostnadene med universell utforming i gang. Pr i dag er det usikkert om universell utforming fører til økte kostnader for samfunnet eller ikke. Det vites at tilpasninger i etterkant koster, men det er mer usikkert hva merkostnadene er hvis universell utforming er med i planleggingen fra dag en.

Konsekvenser for bærekraftig utvikling:

Å planlegge etter prinsippene for universell utforming, er å planlegge for at mennesker i ulike livsfaser likestilles i deltagelse og tilgjengelighet både i det offentlige rom, i arbeidsliv og fritid samt på boligmarkedet og må i høyeste grad antas å være positivt for bærekraftig utvikling.

Ski19.02.08

Unni Elisabeth Skaar
rådmann

May Britt Christoffersen
ass.rådmann

Vedlegg som følger saken:

- a) Høringsutkast Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming med utdypende forklaring og veiledning til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming fra miljøverndetartementet

Utvalg for samfunn og miljøes behandling 05.03.2008:

Enstemmig vedtak:

Forslag til vedtak tiltres.

Vedtak:

Ski kommunes uttalelse til retningslinje for universell utforming med de angitte presiseringer vedtas og oversendes miljøverndepartementet